

Aktuárské vědy

Zprávy

Aktuárské vědy, Vol. 4 (1933), No. 4, 181–183

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/144615>

Terms of use:

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

ZPRÁVY.

Desátý mezinárodní kongres aktuárů v Římě. Ve dnech 4.—11. května t. r. konal se v Římě již desátý světový kongres aktuárů. O jeho vnějším úspěchu svědčí jednak neobvyklá účast aktuárů z celého světa v počtu 1500 účastníků, jednak i velký počet prací kongresu předložených. K 9 kongresovým problémům bylo předloženo 100 prací. Největší zájem vzbudily finanční otázky životního pojištění, kde bylo předloženo 16 prací (z čehož 2 z Československa: Ing. Choděry a dra Wollnera), dále pak invalidní pojištění ve spojení s pojištěním životním (15 prací), selekční a agregátní tabulky (14 prací, z toho 2 z Československa: J. Buliny a dra V. Lenze), pokroky lidového pojištění po londýnském kongresu (14 prací). K problému pojištění proti nezaměstnanosti bylo předloženo 11 prací, k problému skupinového životního pojištění 10 prací, k aktuárské notaci 9 prací, nejmenší zájem vzbudila pak otázka premií a rezerv v pojištění úrazovém a povinného ručení (6 prací) a otázka vlivu úrazů na úmrtnost (5 prací).

Kromě toho bylo kongresu předloženo několik prací nepřímokajících se ke konkrétním problémům sjezdovým (z Československa referát dra V. Kalivody o selekčních tabulkách invalidů odvozených z československého pojištění hornického).

Největší počet prací pocházel z pořádající země Italie (16). Následuje pak Anglie (13), Spojené státy (10), Německo (8), Švýcarsy a Rakousko (po 7 pracích), Kanada (6), Holandsko (5), Československo, Francie, Švédsko (po 4), Dánsko, Maďarsko, Japonsko (po 3), Norsko (2), Belgie, Bulharsko, Finsko, Polsko, Rumunsko (po 1).

Přínos 10. kongresu bude možno definitivně zhodnotiti, až vyjde oficiální publikace sjezdu, obsahující též stenografické záznamy o provedených diskusích.

Československo jak početností své delegace (16 účastníků), tak i počtem a kvalitou předložených prací bylo zastoupeno velmi čestně. Práce J. Buliny o selekčních tabulkách invalidů byla podnětem ke zcela kladné kritice anglických aktuárů Eldertona a Perkse. Vládu československé republiky zastupoval prof. dr. E. Schoenbaum, kterému se dostalo zvláště lichotivého uznání jeho práce na poli sociálního pojištění od státního tajemníka ministra zahraničí Juviche. Diskuse na kongresu zúčastnili se z Československa ing. Hausner, prof. dr. Janko, dr. Kubiček, prof. dr. Schoenbaum a dr. Wollner. Příští kongres podle rozhodnutí Comité permanent des Congrès Internationaux d'Actuaires bude se konati v r. 1937 v Paříži.

Druhý sjezd matematiků zemí slovanských v Praze. Matematikové zemí slovanských konali pod protektorátem p. presidenta T. G. Masaryka ve dnech 23.—28. září 1933 svůj druhý řádný sjezd v Praze; sjezdu předsedal prof. dr. K. Petr. Sjezdu vedle matematiků zemí slovanských, t. j. Bulharska, Československa, Jugoslavie a Polska — Rusko proti původnímu očekávání nebylo zastoupeno — zúčastnili se také četní jiní matematikové z jiných zemí, Anglie, Francie, Holandska, Rakouska a USA.

Na pořadu byla celá řada prací z oboru aktuárských věd a z oborů úzce souvisejících; jednání o nich bylo soustředěno v VI. sekci, které předsedal prof. M. Fréchet z Paříže. Dva hlavní referáty přednesli prof. dr. B. Hostinský a prof. dr. E. Schoenbaum; úkolem obou referátů bylo podati obraz o nejnovejších pokrocích. Ovšem vzhledem k rozsahu a rozmachu těchto disciplin hlavně v poslední době bylo možno spíše jen vytknouti hlavní změny moderního badání. Prof. Hostinský v referátě o počtu pravděpodobnosti podrobněji se zmínil o pracích ruské školy v oboru mezních

vět počtu pravděpodobnosti a o novějších výsledcích pravděpodobnosti zřetězených zjevů, kde poukázal také na práce českých matematiků z brněnské university. Prof. Schoenbaum v referátě o matematické statistice upozornil zejména na nové práce sledující zpřesnění podmínek zákona velikých čísel (Bernstein, Polya), na práce anglosaské školy o určení matematické formy rozdělení četností — (práce R. A. Fischera a jeho školy a zvláště na důležitou práci Georgescu v Biometrica), na nejnovější práce o rozkladu dané frekvenční křivky ve dva zákony rozdělení a poukázal dále na některé novější směry ve statistice jako prohloubení metody náhodného výběru, na některé práce o ortogonálních polynomech a užití teorie symetrických funkcí pro odvození důležitých nerovností a zmínil se také o novějších zkoumáních o vhodnosti koeficientu korelace a jeho praktické aplikaci. Sekci předloženo a předneseno bylo 15 sdělení, z nichž většina byla podána ve výtahu tiskem v Kongresové publikaci. Převažovaly práce žáků pražské university. Sdělení kongresová byla:

- Dr. Josef Bílý: Přibližné metody pro výpočet rezerv pojistného.
 Jar. Bulina: O selekčních tabulkách v inval. pojištění.
 Dr. O. Fischer: Poznámka k Guldbergově článku: On discontinuous frequency functions and statistical series.
 Dr. O. Fischer: Odvození ortogonálních polynomů ze zákona Polyova.
 S. Fogelson: Sur la méthode d'inversion en statistique mathématique.
 M. Fréchet: Sur deux relations sinysles entre le „coefficient“ de corrélation et le „rapport“ de corrélation.
 M. Fréchet: Sur les précisions comparées de la valeur moyenne et de la valeur médiane.
 Dr. J. Fuhrich: Über die numerische Ermittlerung von Periodizitäten.
 Dr. M. Jacob: Über eine interpretative Betrachtungsweise in der Versicherungs-mathematik.
 Dr. V. Lenz: O některých hodnotách důchodů pro více životů.
 Dr. O. Pankraz: Bemerkung zum Zinsfussproblem.
 Dr. G. Rosmanith: Die Erfordernisse des Anwartschaftsverfahrens in der Sozialversicherung.
 Dr. E. Schoenbaum: Odvození finanč. systémů soc. pojištění z diferenciální rovnice.
 Dr. L. Truksa: Základní pojmy statistické dynamiky.
 Dr. Jar. Stránský: Teorie výstupů v soc. pojištění.
 Dr. Ant. Zelenka: Závislost pojistné matem. hodnot na úrokové míře.

Úroveň předložených prací byla celkem uspokojivá a byla dobrou representací hlavně pražské české školy.

Oba naše hlavní sociálně-pojišovací zákony, t. j. jednak zákon o pensijním pojištění soukromých zaměstnanců ve vyšších službách a jednak zákon o pojištění zaměstnanců (dělníků) pro případ nemoci, invalidity a stáří byly v řadě důležitých ustanovení zejména také v dávkové části změněny s platností od 1. července 1934. O těchto změnách a jejich pojistně-matematických podkladech budou v příštím čísle „Aktuárských věd“ uveřejněny podrobné referáty. Na tomto místě stačí pouze se zmíniti o tendenci těchto změn. V nemocenském pojištění dělnickém, které již delší dobu bylo v krizi, bylo nutno provésti v několika směrech omezení peněžitých nároků pojištěnců. Krise, v níž se nemocenské pojištění nacházelo, nebyla totiž vyvolána pouze současnými hospodářskými poměry, nýbrž také nesouladem mezi dávkami nemocenského pojištění a jejich úhradou. Tento nesoulad způsobil, že v nemoc. pojištění byly ještě v době konjunktury značně oslabeny, ba často i vyčerpány rezervní fondy, takže jejich pravá funkce se v hospodářské krizi pak vůbec neuplatnila. Naproti tomu jak v invalidním pojištění dělnickém, tak v pensijním pojištění

soukromých zaměstnanců byly provedeny oběma novelami změny, které význam těchto zákonů po stránce soc.-politické i národohospodářské značně zvyšují, a to hlavně tím, že umožňují starším zaměstnancům více než dříve opustiti zaměstnání. V pensijním pojištění děje se tak hlavně zavedením t. zv. sociálního důchodu, t. j. starobního důchodu poskytovaného po jednoroční nezaměstnanosti osobám starším již 55 let, a v pojištění invalidním zavedením t. zv. věkového příplatku, t. j. zvýšení dosavadních důchodů o částky odstupňované podle věku pojištěnců. Úhrada obojího pojištění nebyla změněna. V pensijním pojištění je vyšší náklad vyvážen úsporou vznikající tím, že bylo odstraněno ustanovení, podle něhož mohl pojištěnec požívat po 65. roce věku starobního důchodu, i když vykonával dále své zaměstnání — ustanovení jistě sociálně politicky neúčelné. V invalidním pojištění byla nalezena úhrada provedením pojistně-matematické bilance podle nových početních a statistických podkladů, získaných většinou z vlastních zkušeností ústavu.

Jak vzrostl zájem o znalost obou sociálně-pojišťovacích zákonů, svědčí ta okolnost, že již krátce po uzákonění obou novel vyšlo několik komentářů. Sluší na tomto místě zmíniti se aspoň o dvou komentářích, jež nabývají zvláštního významu tím, že byly koncipovány odbornými úředníky jednak Ústřední sociální pojišťovny a jednak Všeobecného pensijního ústavu. O pensijním pojištění soukromých zaměstnanců byl v „Právnícké knihovně“ vydán komentář dr. A. J. Jindřicha a dr. J. Podlipského. Tento komentář obsahuje kromě podrobného výkladu k jednotlivým paragrafům také podrobný systematický popis celého zákona spolu s referátem o dosavadním vývoji pensijního pojištění. K zákonu o sociálním pojištění dělníků byl pak vydán v „Knihovně sociálních úkolů“ komentář dr. F. Janošíka a dr. A. Riedla. Úvod k tomuto komentáři, který obsahuje přehled o vývoji sociálního pojištění a zejména historii obou novel, napsal dr. J. Gallas. Oba komentáře jsou přirozeně doplněny řadou zákonů, nařízení a mezistátních úmluv souvisejících s oběma zákony.
